

Aivoriihi

Monet pitävät Brainstorming:ia ja Aivoriihtä luovuustekniikoiden perusmallina. Se on arkikielessä joillekin jopa synonyymi yhteisölliselle luovuustapahtumalle.

Taustaa

USA:ssa 1920-luvulla mainonnan konsultti Alex Osborne selvitti "brainstormingin" olemusta ja häntä voitaneen pitää menetelmän keksijänä. Hänellä oli kaksi peruseriaatetta:

1. Arviointi pitää jättää hetkellisesti pois jotta hauraat ideat eivät kuole.
2. Kun ideoita on riittävästi sekä laadullisesti, että määrällisesti, niitä voidaan alkaa arvioida.

Aivoriihi perustuu vapaaseen verbaaliseen ajatusten tuottamiseen ja tajunnanvirtaan.

Googlessa "Brainstorming" antoi yli 29 miljoonaa osumaa ja "aivoriihi" noin 55 tuhatta osumaa. Hakusanoilla löydät siis viitteitä aiheesta.

Kerron tässä lyhyesti menetelmän, jota itse olen käyttänyt.

Tekniikka

Tarvitaan sopivan kokoinen ryhmä. Mielestäni 3 on liian pieni ja 20 on liian suuri. Tilan ja olosuhteiden pitää olla rauhalliset eli sellaiset, joissa ei tulla häirityksi. Toisaalta riittävän rohkea ryhmä saattaisi saada mainioita tuloksia jopa keskellä toria!

Aivoriihittäminen onnistuu myös yksin mutta omasta mielestäni se on menetelmän kannalta kyseenalainen rajatapaus.

Vetäjän on oltava prosessin isäntänä ja jättää ideointi muille. Toki hänen tulee esimerkin omaisesti avata peli ja viedä kommentteillaan prosessia eteenpäin silloin kun asia ei etene.

Aivoriihin alussa on syytä kirkastaa osallistujille mistä on kyse ja mihin olemme pyrkimässä.

Ajatusten eli avainsanojen kirjaaminen on erittäin oleellista. Menetelmiä on useita ja itse pidän parhaana välineenä fläppitaulua ja tussia. Fasilitaattori tai erikseen nimetty sihteeri kirjaa kaikki sanat ja sanaparit paperille jonoon tai miten parhaaksi katsoo. Jäsentelyyn ei kannata tässä vaiheessa puuttua.

Kun aivoriihi alkaa, aletaan suoltaa sanoja, jotka mahdollisesti ovat lähellä käsiteltävää aihetta. Tätä rajausta ei välttämättä kannata tehdä mutta olen huomannut, että on turvallisempaa aloittaa kun on jokin selvä lähtökohta. Näkökulman muuttaminen prosessin aikana on tärkeää ja siinä vetäjällä (fasilitaattorilla) on merkittävä rooli. Jos aihepiiri ei itsestään ala hakeutua pois aiheesta on vetäjän tehtävä tuo loikkaus.

On melko tyypillistä, että aihepiirit ovat hetken aikaa samoja ja kohta muuttuvat. Jossain vaiheessa tulevat esille eläimet; yksi sanoo kissa, toinen jatkaa koira ja kolmas tuo mukaan hevosen jne. Muita sanaryhmiä on mukava tunnistaa prosessin jälkeen ja huomata miten yhteinen ajatus on liikkunut ajasta ja paikasta toiseen.

Brainstormausta jaksetaan yleensä reilusti alle tunti. Voi myös asettaa tietyn selkeän ajan milloin aloitetaan ja lopetetaan. On ehkä hyvä ottaa useampia eriä. Tässä vetäjällä on taas merkittävä rooli. Hänen tulee olla valpas ja osata lukea ihmisten viireytilasta milloin pidetään tauko tai ideat alkavat hiipua. Toisaalta hänen pitää myös antaa tilaa silloin kun porukalla on hyvä viire päällä – silloin ei saa häiritä.

Kun sanat ja asiat on kirjattu on aika siirtyä arviointivaiheeseen. Itse olen mieltynyt avoimiin kysymyksiin ja haluan antaa kaikille vuorollaan puheenvuoron. Avoimella kysymyksellä tarkoitan esimerkiksi ”mitä mielenkiintoista saimme aikaiseksi?” tai ”minkälaisen oivalluksen jokin sana sinulle antoi?”

Voimme myös palata alkuperäiseen aiheeseen ja kysyä ”löytyykö tästä vastaus siihen, jota lähdimme etsimään?”

”Mitä hyvää tai hyödyllistä voimme löytää tästä?”

Kun kierros on käyty läpi on syytä kirjata mielenkiintoiset sanat ja ideat sekä työstää niitä jollain toisella tekniikalla.